

Actie ter ondersteuning van de federale beleidsnota drugs

Projectformulier ten behoeve van de Openbare instellingen

Dit formulier moet door de openbare instelling worden ingevuld. Het dient om de aard van het uit te voeren project te beschrijven evenals de taken die aan het onderzoeksteam worden toevertrouwd, de planning en de manier waarop de openbare instelling de resultaten in haar eigen werking zal integreren.

1. Naam en adres van de openbare instelling die het project indient

Wetenschappelijke Instelling Volksgezondheid
Afdeling Epidemiologie
J. Wytsmanstraat 14
1050 Brussel

2. Thema van het project

Polydrug gebruik en mentale gezondheid bij druggebruikers die vragen om behandeling

3. Duur van het project¹

1 jaar

4. Beschrijving van het project en situering binnen het kader van de instelling

4.1 Problematiek (identificatie van de behoeften in het kader van het project)

Internationaal en nationaal onderzoek stelt vast dat gebruikers van illegale middelen in toenemende mate meer dan één middel gebruiken. Gebruik kan gelijktijdig zijn (vb. alcohol en cannabis of MDMA; cocaïne en amfetamine) of elkaar onmiddellijk opvolgen (vb. cocaïne en heroïne). Het fenomeen wordt in de Engelstalige literatuur "polydrug use" genoemd. Het gecombineerde gebruik van illegale middelen heeft een veel grotere impact op het lichamelijke en mentaal functioneren van de persoon dan het gebruik van de afzonderlijke substanties apart. Gegevens omtrent de omvang van dit fenomeen, het profiel

¹ Het onderzoek zal ten vroegste op 1 september 2009 aanvangen.

van de gebruikers en de uitlokkende factoren zijn schaars. Gegevens over de vraag naar behandeling (Treatment Demand Indicator) laten momenteel in België niet toe een profiel op te stellen van deze personen daar de gegevens door de systemen voor gegevensverzameling als geaggregeerde gegevens worden geleverd aan het WIV.

Druggebruik gaat vaak hand in hand met een geringere mentale gezondheid: de prevalentie van mentale stoornissen is bij druggebruikers hoger dan in de algemene bevolking. Wanneer druggebruik samen gaat met mentale stoornissen / psychiatrische aandoeningen spreekt men van “double diagnosis”. Het is niet duidelijk of polydruggebruik samen gaat met geringere mentale gezondheid en in welke richting de causale relatie gaat. Gegevens omtrent de omvang van dit fenomeen en de uitlokkende factoren zijn schaars.

4.2 Doelstellingen (onderzoeksvragen)

De studie zal antwoord dienen te geven op de volgende vragen:

- Wat is de prevalentie van polydruggebruik bij personen die vragen om behandeling (treatment demand)?
- Wat is het profiel van deze polydruggebruikers: SES, geslacht, financiële situatie, sociale steun, geschiedenis van drughulpverlening, andere?
- Wat is de prevalentie van “double diagnosis” bij personen die vragen om behandeling?
- Welke mentale stoornissen zijn aanwezig in deze groep?
- Wat is het profiel van deze gebruikers met mentale stoornissen: SES, geslacht, financiële situatie, sociale steun, geschiedenis van drughulpverlening, andere?
- Wat is de mate van overlapping tussen beide groepen?
- Welke aanwijzingen zijn er voor de richting van de causale relatie? Hierbij dient rekening gehouden te worden met de mogelijkheid dat het verklarende model verschilt naar geslacht.

4.3 Vermeld, aan de hand van de hieronder aangegeven tabel, sterke en zwakke punten van het onderzoeksproject. De vragen in de tabel zijn indicatief en dienen u te helpen bij het invullen. De bedoeling van de tabel is om de haalbaarheid in te schatten en dit aan de hand van het opsporen van interne en externe factoren die uitvoering van het onderzoeksproject kunnen bevorderen of belemmeren.

Sterkte	• Wat kan uw instelling concreet bijdragen aan het project? • Op welke manier en op welk vlak kunnen ze de onderzoekers ondersteunen (financieel, materieel, in te brengen expertise etc.)? - Het WIV kan vanuit zijn betrokkenheid bij de TDI gegevensverzameling de samenwerking van organisaties faciliteren. - Het WIV is een wetenschappelijke instelling die de know-

	how bezit om dit onderzoek uit te voeren en dus om de onderzoekers te begeleiden. - Het WIV kan het contact tussen de onderzoeksgroepen en de Europese partners faciliteren via het REITOX netwerk van Nationale Focal Points, die elkaar regelmatig ontmoeten in Lissabon. • Welke andere initiatieven voert u reeds uit die het project kunnen ondersteunen of voeden? - Het programma DRUGS van het W.I.V. is het “National Focal Point on Drugs” voor België bij het Europees Monitoring Centrum voor Drugs en Drugverslaving (EMCDDA). De onderzoekers verzamelen, verwerken en verspreiden informatie betreffende het druggebruik in België, o.m. via het jaarlijks Nationaal Rapport over Drugs.
Zwakte	• Op welke punten schiet uw instelling tekort om zelf een oplossing te vinden voor het probleem? - Het WIV, meer bepaald het programma DRUGS, ontbreekt de financiële middelen om dit onderzoek uit te voeren. • Welke zaken hebben extra aandacht nodig?
Kansen	• Welke kansen ziet u voor uw openbare instelling binnen dit project? vb. samenwerking met externe instanties die het project positief kunnen beïnvloeden? - Intense samenwerking met de diensten die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van druggebruikers en in dit kader de gegevensverzameling wat betreft de vraag naar behandeling (Treatment Demand Indicator) verzorgen. - Het zal het WIV in een meer centrale positie plaatsen betreffende dit onderwerp binnen de Europese omgeving, o.a. in het Europese netwerk van Nationale Focal Points. • Hoe gaat u deze kansen benutten? - Nauw contact onderhouden met de onderzoeksploegen, o.m. tijdens de vergaderingen van de begeleidingscommissie. - De onderzoeksploegen steunen bij de valorisatie van hun resultaten, o.a. door het organiseren van een studiedag in samenwerking met hen en Federaal Wetenschapsbeleid.
Bedreigingen	• Welke externe factoren of omgevingselementen kunnen het goed verloop van het project mogelijk beïnvloeden? - De onderzoekers dienen tijdig de goedkeuring te bekomen van de Privacy Commissie.

	• Hoe denkt u deze externe factoren te kunnen beïnvloeden? - Het WIV zal de vereisten gesteld door de Privacy Commissie bestuderen en de procedure zo ver als mogelijk voorbereiden.

5. Uit te voeren opdracht (inhoud van het onderzoeksproject)

5.1 Wetenschappelijke steun die de overheidsinstelling verwacht

De onderzoekers zullen een literatuurstudie uitvoeren betreffende enerzijds polydruggebruik en anderzijds betreffende de relatie mentale stoornissen en druggebruik (“double diagnosis”), binnen het kader gedefinieerd door de onderzoeksvragen. Ze houden rekening met de bevindingen van twee eerdere studies hierover die werden gefinancierd door Federaal Wetenschapsbeleid (zie <http://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=nl&COD=DR/05> <http://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=nl&COD=DR/06> <http://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=nl&COD=DR/08> <http://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=nl&COD=DR/18> <http://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=nl&COD=DR/21> <http://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=nl&COD=DR/26>).

Bovendien zal de onderzoeksgroep in samenwerking met het WIV, de expertise gebruiken die beschikbaar is binnen het “European Monitoring Centre on Drugs and Drug Adiction” en de documenten die het ter beschikking stelt.

De onderzoekers zullen gegevensbestanden van diensten voor de behandeling van druggebruikers gebruiken om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Er dienen zowel diensten gelokaliseerd in de Franse als in de Vlaamse Gemeenschap opgenomen te worden. Men kan denken aan De Sleutel (Gent). De steekproefomvang dient zo bepaald te zijn dat de onderzoeksvragen op basis van kwantitatieve analyses kunnen beantwoord worden, kwalitatieve analyses zijn niet aanvaardbaar.

Analyses kunnen afzonderlijk gebeuren, maar dienen in overleg te gebeuren, zowel wat betreft benadering van de analyse als de gebruikte statistische technieken.

Opname van alcohol en tabak is verplicht, maar in de studie dienen illegale middelen centraal te staan.

De volgende stappen dienen door de onderzoekers uitgevoerd:

- Literatuurstudie;
- Organiseren van een seminarie met minstens 2 buitenlandse experts.
- Selectie van gegevensbestanden betreffende personen die behandeling vragen gerelateerd aan druggebruik en verkrijgen van toegang tot de gegevensbestanden;
- Analyse van de gegevens, in overleg met andere onderzoeksgroepen;
- Interpretatie van de resultaten en formuleren van conclusies.

- Presentatie van de bevindingen.

5.2 Rol van de openbare instelling voor en tijdens het project²

Begeleiding bij de analyse en interpretatie van de resultaten, om de aanwezige deskundigheid op het vlak van druggebruik optimaal te gebruiken.

6. Eindproduct en vorm waaronder dit dient geleverd

- Uitgebreid eindrapport als elektronisch document.
- Opstellen en indienen van een wetenschappelijk artikel over dit onderzoek

7. Timing/planning van de activiteiten (met vermelding voltijds equivalent – VTE)

7.1 Beschrijving en timing van activiteiten

Voor twee voltijdse onderzoekers, elk over 1 jaar, één in de Vlaamse Gemeenschap en één in de Franse Gemeenschap

MAAND 1 en 2

- 1a. Literatuurstudie
- 1b. Organiseren van een seminarie met minstens 2 buitenlandse experts.
- 1c. Formuleren van een voorlopig voorstel voor analyse

MAAND 3

- 2a. Selectie van gegevensbestanden
- 2b. Verkrijgen van toegang tot de gegevensbestanden

MAAND 4 en 5

- 3. Analyse van de gegevens en beschrijven van de resultaten

MAAND 6 en 7

- 4. Voorleggen van de resultaten en tentatieve conclusies aan het begeleidingscomité en anderzijds aan vertegenwoordigers van de doelgroep

MAAND 8 tem 12

- 5a. Extra analyses, formuleren van de finale resultaten en conclusies
- 5b. Studiedag organiseren en wetenschappelijke publicatie voorbereiden

7.2 Raming van het nodige wetenschappelijke personeel (in voltijds equivalenten)

² O.a. en indien van toepassing melden wanneer (maanden en jaar) de instelling de data waarvoor zij verantwoordelijk is, zal leveren.

Twee 100% VTE onderzoekers gedurende 1 jaar = 2 voltijds equivalenten jaar (VTEJ)

8. Mogelijkheid tot valorisatie van het/de eindproduct(en) (studiedag, publicatie, ...)

Eindrapport, wetenschappelijke studiedag (te organiseren in samenwerking met WIV en Federaal Wetenschapsbeleid) en publicatie in internationaal wetenschappelijk tijdschrift.

9. Bijzondere voorwaarden

9.1 Suggesties voor de samenstelling van het begeleidingscomité

- Medewerkers van de specifieke diensten voor gezondheidszorg;
- onderzoekers verbonden aan universitaire onderzoeksgroepen volksgezondheid – maatschappelijke gezondheidszorg – epidemiologie;
- Een medewerker van de FOD Sociale Zaken;
- Een medewerker van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid vd Voedselketen en Leefmilieu;
- Een medewerker van iedere FOD die meent een bijdrage te kunnen leveren aan het project;
- Een medewerker van het WIV, afdeling Epidemiologie, programma DRUGS.

9.2 Geheimhoudingsclausule

9.3 Andere

Het onderzoeksopzet dient goedgekeurd te worden door een Ethische Commissie. Aandacht zal gaan naar de wijze waarop de Informed Consent wordt bekomen.

(door het Federale Wetenschapsbeleid in te vullen)

Budget (schatting):

Contactpersoon binnen het Federale Wetenschapsbeleid: Mevr. Van Daele

Informatiesessie: op 5 maart 2009 om 10 u. in zaal A van het Federale Wetenschapsbeleid

(inschrijving ten minste een week op voorhand per e-mail bonn@belspo.be; bij gebrek aan interesse zal de vergadering niet plaatshebben)